

Český národní symfonický orchestr úspěšně působí již 26 let. Během této doby se zařadil k nejvytíženějším orchestrům v Evropě. Renomé si získal zejména pro všestranné schopnosti v širokém spektru žánrů, ať už se jedná o hudbu klasickou, filmovou, jazzovou nebo muzikálovou.

Orchestr založil v roce 1993 trumpetista Jan Hasenöhrl spolu s dirigentem Zdeňkem Košlerem, v následujících letech jej vedl Američan Paul Freeman a od roku 2007 Libor Pešek. Tato spolupráce byla výjimečnou ať už koncerty v rámci abonentní řady, skvělými úspěchy na pěti turné ve Velké Británii či nahrávkami kompletu Mahlerových symfonií. Na jaře 2019 nahradil Libora Peška Steven Mercurio, žák Leonarda Bernsteina. Mezi významné dirigenty, skladatele a režiséry, kteří s orchestrem spolupracují na koncertech i v jeho nahrávacím studiu, patří Ennio Morricone, Lalo Schifrin, Pino Donnagio, Giuliano Taviani, Hans Zimmer, Quentin Tarantino, Vince Mendoza, Carl Davis, Marcello Rota, Chick Corea ad. Orchestr se často představuje i na zahraničních turné; výčet zemí zahrnuje téměř všechny evropské státy a také Japonsko, Austrálii, Jižní Koreu, Čínu, Dubaj, Omán, Kanadu a Mexiko. Zázemím orchestru je nahrávací Studio No. 1 „Gallery“ a chloubou několik zlatých CD, Cena Gustava Mahlera a zejména prestižní smlouva s agenturou IMG Artists London a Columbia Artists New York; pokračuje také spolupráce s japonským vydavatelstvím JVC Victor Entertainment.

Pořad skladeb z filmů Miloše Formana uvedl ČNSO na zahájení 53. ročníku filmového festivalu Karlovy Vary a na vzpomínkové akci *At žije Forman* v paláci Zofin. Dnes zazní kromě Mozartových skladeb také hudba z Formanova filmového zpracování muzikálu *Hair*, kdy orchestr rozšíří rockový smíšený sbor.

Dirigent, skladatel, textař, aranžér a jazzový pianista **Kryštof Marek** (1967) působí od konce 80. let v mnoha hudebních a divadelních projektech v nejširším možném spektru hudebních žánrů. Dlouhodobě působí jako dirigent v Hudebním divadle Karlín, ve Studiu Dva, pravidelně spolupracuje s ČNSO a Divadlem J. K. Tyla v Plzni. Kontinuálně komponuje skladby pro koncertní sály, divadla, televizi, film, Český rozhlas ad. V posledních letech svá autorská symfonická díla také uvádí. Vloni např. dirigoval svou novou symfonii *Venezia di San Giovanni Nepomuceno*, v premiérách uvedl *Tichou cestu noci* a hudební projekt *Malý princ*, k němuž napsal symfonickou hudbu i písňové texty.

Kryštof Marek je pravidelným hostem Prague Proms – řídil např. koncerty Jamese Morrisona či Lalo Schifrina. Vydal mnoho autorských CD; v roce 2017 obdržel Českého lva za hudbu k filmu *Masaryk*.

Více na [www.krystofmarek.com](http://www.krystofmarek.com)

Změna programu a účinkujících vyhrazena!

Prosíme posluchače, aby zaujali svá místa včas, vypnuli mobilní telefony a během koncertu nefotografovali. Děkujeme.

Statutární město Brno finančně podporuje Filharmonii Brno.  
Festival Špilberk 2019 finančně podpořil Jihomoravský kraj.

**B | R | N | O |** jihomoravský kraj

Hlavní partner  
Filharmonie Brno

Spolupráce na  
přípravě festivalu



Za podporu a spolupráci děkujeme



Dopravu zajišťuje



Filharmonie Brno, příspěvková organizace  
Komenského náměstí 534/8, 602 00 Brno  
☎ +420 539 092 801, [info@filharmonie-brno.cz](mailto:info@filharmonie-brno.cz)  
[www.filharmonie-brno.cz](http://www.filharmonie-brno.cz)

20. ročník

# Mezinárodní hudební festival Špilberk

Zátitu převzali  
Pavel Rychetský, předseda Ústavního soudu ČR  
Bohumil Šimek, hejtmán Jihomoravského kraje  
Markéta Vaňková, primátorka statutárního města Brna  
Vojtěch Mencl, starosta městské části Brno-střed

21. 8. 2019, 20<sup>00</sup>  
velké nádvoří hradu Špilberk, Brno

POCTA MILOŠI FORMANOVÍ  
HOMAGE TO MILOŠ FORMAN

Hudba z filmů režiséra Miloše Formana  
Music from Miloš Forman's films



Filharmonie  
Brno Philharmonic



## VALMONT

Marc-Antoine Charpentier: Te Deum

## ČERNÝ PETR

Zdeněk Marat: Nej, nej, nej...

## LÁSKY JEDNÉ PLAVOVLÁSKY

Lidová: Šeptám jí do ouška

## HORÍ, MÁ PANENKO

Rudolf Nováček: Castaldo Symphony

Karel Mareš: Hvězda na vrbě

## RAGTIME

Randy Newman: Hlavní téma / Main Theme

## AMADEUS

Wolfgang Amadeus Mozart:

Symfonie č. 29 A dur (1. věta Allegro moderato)

Árie Královny noci z opery Kouzelná flétna

---

přestávka | 20'

---

## AMADEUS

Wolfgang Amadeus Mozart:

Symfonie č. 25 g moll (1. věta Allegro con brio)

Árie Konstance „Martern aller Arten“ z opery Únos ze serailu

## MUŽ NA MĚSÍCI / MAN ON THE MOON

Dino Fekaris / Freddie Perren: I Will Survive

## PŘELET NAD KUKAČČÍM HNÍZDEM

ONE FLEW OVER THE CUCKOO'S NEST

Jack Nitzsche: Úvodní téma / Opening Theme

## VLASY / HAIR

Galt MacDermod / Tom Pierson:

Aquarius – Good Morning Starshine – Let the Sunshine

---

Jana Sibera soprán / soprano

Alžbeta Stanková, Michaela Glagolíčová, Tereza Hálová,

Viktor Dyk, David Holý vokály / vocals

Lukáš Chejn kytara / guitar

Marcel Javorček klávesy / keyboards

Český národní symfonický orchestr /

Czech National Symphony Orchestra

dirigent / conductor Kryštof Marek

Filmový režisér **Miloš Forman** (1932–2018) patří bezesporu mezi nejznámější české filmaře, vydobyl si renomé nejen u tuzemského publika, ale svou tvorbou se prosadil i v Hollywoodu, kde dosáhl těch nejvyšších poct. I když při letmém pohledu působí Formanova filmografie žánrově pestře – najdeme v ní komedie, muzikál, sociální či politická dramata –, nese jeho tvorba jisté osobité rysy, které různou měrou rezonují v české i v americké fázi jeho tvůrčí dráhy. Různou měrou se na výsledném dojmu z jeho filmů podílela také užitá hudba. Ta obvykle neměla podobu klasických, přímo pro film vytvořených kompozic, většinou šlo o hudbu znějící přímo ve filmu (hrající orchestr, zapnuté rádio apod.), mnohdy převzatou, ale o to promyšleněji použitou pro charakterizaci prostředí příběhu. Hudba je zde vnímána spíš jako svého druhu společenský fenomén.

V tuzemsku natočených filmech *Černý Petr* (1963), *Lásky jedné plavovlásky* (1965) a *Hoří, má panenko* (1967) se v různé míře objevují dva vyhraněné hudební styly – dechovka a moderní pop –, které režisérovi pomáhají vystihnout autenticitu prostředí a tvoří součást světa filmových postav. Ty hudbě navíc věnují obvykle jen málo pozornosti (pokud ji vysloveně neprovozují), je pro ně naprosto běžnou součástí života. Divákovi ale použitá hudba ve spojení s obrazem nabízí řadu významů; lze ji spojovat s různými generačními charakteristikami, ve Formanově případě ještě častěji chápat jako parodický komentář zobrazovaných situací, což je zřetelné např. ve filmech *Lásky jedné plavovlásky* nebo *Hoří, má panenko*. Režisér si pečlivě vybíral písně či skladby pevně zakotvené v dobovém povědomí, aby byl jejich účinek v konkrétní scéně ještě intenzivnější. Současně ale neváhal použít v odůvodněných případech třeba i náznaky chorálu, jako v závěru filmu *Hoří, má panenko*, kde hudební karikatura přerůstá v popis morálního rozkladu společnosti.

Po přechodu do Hollywoodu se ovšem z doposud „českého Formana“, jehož dosavadní poetika oslovila svět, stal „americký Forman“; tvůrce se musel zorientovat v danostech hollywoodského světa a systému, přijmout jeho pravidla a až teprve v tomto rámci se pokusit o tvorbu s nějakým vlastním výrazem a charakterem. „V každém případě bylo nutné změnit styl práce. V Americe jsem prostě neměl a nikdy nebudu mít na to, abych točil původní film s neherci,“ komentoval to později režisér. I tak ale zůstali jeho hrdinové výraznými individualitami, buď rebely nebo nezařaditelnými jedinci, vymykajícími se společenskému průměru, často vybočující ze zavedených norem ať už svou povahou nebo genialitou. Z takového rodu je rvač Randle P. McMurphy (Jack Nicholson) v dramatu *Přelet nad kukaččím hnízdem* (One Flew Over the Cuckoo's Nest, 1975), odmítající se podříditi systému a požadující obyčejnou lidskou důstojnost; takoví jsou hrdinové filmu *Vlasy* (Hair, 1979), filmové adaptace rockového muzikálu z konce 60. let, vymezujícího se nejen proti společenské konformitě, ale rovněž v době vzniku muzikálu proti aktuálnímu vojenskému angažmá USA ve Vietnamu. Zatímco u *Vlasů* se rocková hudba s větším zájmem kritiků nesetkala (samotný film vznikl vlastně až dekádu po

prvním uvedení jevištní verze, použitá hudba a hippies motivy byly v jeho době už pasé a i vietnamská válka byla uzavřenou kapitolou), za svou minimalistickou kompozici k filmu *Přelet nad kukaččím hnízdem* byl skladatel **Jack Nitzsche** v roce 1976 nominován na Oscara.

Adaptace románového bestselleru E. L. Doctorowa *Ragtime* (1981) zaujme přesvědčivým vykreslením dobové atmosféry počátku 20. století, kdy bouřlivý rozmach průmyslu a obchodu, doprovázený velkými přesuny obyvatelstva a míšením ras, vedl nejen k ekonomickému vzestupu, ale předznamenával také budoucí konflikty 20. století. Svůj podíl na přesné charakteristice doby a prostředí má i hudba **Randy Newmana** oceněná v roce 1982 Oscarem. Jedná se vlastně o jediného hudebního Oscara pro Formanův film.

Následující *Amadeus* (1984), adaptace divadelní předlohy Petera Schaffera, se stal na několik let filmovou, a vlastně i hudební senzací. Propojil letitý Formanův motiv hrdiny vymykajícího se společenským konvencím s hudbou **Wolfganga Amadea Mozarta**, jejíž účinek v dramatickém příběhu o štětu geniality a průměrnosti byl tak intenzivní, že samotný film přispěl k celosvětové vlně zájmu nejen o Mozartovu hudbu, ale i o vážnou hudbu jako takovou. Celkem osm udělených Oscarů učinilo z *Amadea* jeden z nejslavnějších filmů v historii kinematografie. Tento úspěch se už nepodařilo zopakovat následujícímu snímku *Valmont* (1989), v té době již třetí filmové adaptaci slavného mravoučného románu osvícenského spisovatele Choderlose de Laclou *Nebezpečné známosti* (1782). Forman zde poněkud ustoupil z očekávatelného poukazu na cynické intriky dvou bezohledných příslušníků vysoké aristokracie, příběh líčí spíš v odlehčené rovině a soustředil se na barvitý popis doby a prostředí. Hudba k filmu je doposud jedinou původní kompozicí Christophera Palmera, který na poli filmové hudby jinak působil výhradně jako hudební aranžér a supervisor.

Životopisný snímek *Muž na Měsíci* (Man on the Moon, 1999) přibližuje životní příběh Andy Kaufmana (1949–1984), populárního amerického výtředního komika, který proslul absurdním a provokativním humorem vyvolávajícím u obecenstva salvy smíchu, záplavy slz, ale i dlouhé chvíle mrazivého ticha. Jeho rostoucí sláva byla v příkrém kontrastu s celoživotní těžkou chorobou, již podlehl v 35 letech. Forman se v *Muži na Měsíci* dokázal odpoutat od svých předchozích mainstreamově laděných filmů a vytvořil dílo, které se ve své formě vrací k jeho tvůrčím počátkům. Omezuje popisnost, pracuje s parodií, absurditou, používá kontrastní obrazu a hudby, kdy se např. původně komická a lehce parodická scéna se starší dámou na jevišti promění po jejím kolapsu v drama, do něž ovšem stále zní cirkusově laděná hudba swingového orchestru.

Filmový Miloš Forman nám svou žánrovou rozmanitostí přináší mnohé: nejen zábavu, ale i pohled na svět a společnost z nadhledu, s poukazem na absurditu společenských systémů, konvencí a kliše a s důrazem na svobodu lidského ducha.

Petr Gajdošík